

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo
Telefon 21 02 34 00
Besøksadresse Tullins gate 2
Kontingentkonto 8380 08 68621
Bankkonto annet 8380 08 68605
post@forskerforbundet.no
www.forskerforbundet.no
Foretaksnr 971 422 505

Deres ref: 16/138

Vår ref: 145282/1

Vår dato: 11.04.2016

Høringsuttalelse til rapporten «Kunnskapssektoren sett utenfra»

Forskerforbundet oversender med dette sine kommentarer til rapporten «Kunnskapssektoren sett utenfra» utarbeidet av Svein Gjedrem og Sven Ole Fagernæs.

Overordnede kommentarer til rapporten

Forskerforbundet er enig i at kunnskapssektorens mange organer har vokst frem over tid og at det kan være hensiktsmessig med en gjennomgang med sikte på å oppnå en bedre oppgaveløsning og en mer effektiv ressursbruk. En slik gjennomgang må ivareta betydningen av å opprettholde kompetansesarbeidsplasser utenfor det sentrale østlandsområdet slik at eventuelle organisatoriske endringer ikke medfører sentralisering av oppgaver i Oslo.

Forskerforbundet er imidlertid kritisk til at utvalget ensidig har lagt ett organisatoriske prinsipp til grunn for vurderingen av hvordan sektoren bør organiseres – uavhengig av type oppgaver og av hvordan oppgaveløsningen til de berørte enhetene fungerer. Forskerforbundet viser til Hermansenutvalgets innstilling - NOU 1989:5 «En bedre organisert stat» som utvalget selv omtaler. Her vektlegges at staten må tilpasse sine organisasjons- og styringsformer mer systematisk etter oppgavens karakter der det sentrale er at staten driver effektivt og leverer gode resultater.

Forskerforbundet mener derfor at det ikke kan gjennomføres endringer i sektoren på grunnlag av Gjedremrapporten alene. Tilrådingene i rapporten er begrunnet i generelle organisatoriske prinsipper om hvordan statstjenesten bør organiseres og har ikke vurdert hvordan oppgavene løses i de enkelte enhetene som er vurdert. Før det vedtas eventuelle endringer er det nødvendig med en analyse av hvordan oppgavene ivaretas i dag samt en vurdering av hvordan ny organisering vil forbedre dette.

Forskerforbundet går mot forslaget om å opprette et nytt direktorat under Kunnskapsdepartementet. Forslaget er for dårlig utredet og baserer seg kun på en overflattisk oversikt over hvilke enheter og oppgaver som finnes i sektoren. Det nye forvaltningsorganet som foreslås vil få en svært heterogen oppgaveportefølje uten felles berøringspunkter og rapporten underbygger verken hvordan dette skal bidra til bedre oppgaveløsning eller bidra til effektivisering. Etablering av et nytt forvaltningsorgan vil tvert i mot kunne bidra til økende byråkratisering.

Forskerforbundet mener derfor at det vil være en bedre løsning å samordne oppgaver hos noen av de eksisterende enhetene fremfor å opprette nye, og da helst oppgaver som har felles berøringspunkter.

Forskerforbundet går mot forslaget om at styringsdialogen med universitetene og høyskolene tas ut av UH-avdelingen i Kunnskapsdepartementet for å legges til en underordnet etat. Dersom det opprettes et nytt styringsnivå mellom universitetene og høyskolene vil det redusere institusjonenes autonomi og øke avstanden til politisk nivå. Det er feil grep overfor en sektor som skal være autonom og uavhengig og er i strid med intensjonen i §1-5 om faglig frihet og ansvar i UH-loven. Forskerforbundet ser det som ønskelig at universitetene og høyskolene fortsatt styres direkte av departementet.

Kommentarer vedrørende de enkelte underliggende enhetene

Om STATPED:

Rapporten peker på at det er kommunene som har plikt til å oppfylle retten til tilpasset opplæring. På bakgrunn av dette trekker rapporten den slutning at den spesialpedagogiske støttetjenesten derfor på lengre sikt ikke bør være et statlig tjenestetilbud. Forskerforbundet reagerer på dette, og mener det også i framtiden vil være behov for en statlig spydspiss innen det spesialpedagogiske området. Som rapporten sier, leverer Statped spesialpedagogiske tjenester til kommuner og fylkeskommuner. Men i tillegg står etaten for forsknings- og utviklingsarbeid på området. Dette skjer, og må skje, i praksisnære relasjoner innen Statpeds definerte fagområder. Med dette bidrar Statped både i utdanning av spesialpedagoger og til kvalitet innen det spesialpedagogiske feltet som kommer hele samfunnet til nytte. Forskerforbundet støtter imidlertid forslaget om å flytte etatsstyring av Statped fra Utdanningsdirektoratet til Kunnskapsdepartementet.

Om SIU:

Forskerforbundet mener at dagens SIU bør opprettholdes og videreutvikles som forvaltningsorgan og kompetansesenter for internasjonalisering av utdanning på alle nivå. Dette er viktig av flere grunner. Internasjonalisering av utdanning har mange fellestrekk, og dette bør derfor behandles helhetlig og i sammenheng i ett og samme forvaltningsorgan. SIU har en viktig nasjonal oppgave, og vi tror at muligheten til å utføre denne oppgaven svekkes ved oppsplitting av SIU. Forskerforbundet støtter derfor rapportens sekundære anbefaling om å beholde SIU som ett organ med hovedansvar for internasjonalisering.

Om IKT i utdanningen

Forskerforbundet mener at Senter for IKT i utdanningen må videreføres som en egen etat underlagt Kunnskapsdepartementet. Forskerkompetanse i forvaltningsorganer som IKT-senteret er sentralt for å sikre kvalitet i forvaltningen og beslutningsprosesser knyttet til et komplekst område som IKT i utdanningen. Senter for IKT i utdanningen ble opprettet 1. januar 2010 for å sette sektoren i stand til å utnytte IKT mer effektivt for bedre læringsutbytte og læringsstrategier. Senterets virkeområde er grunnopplæringen, barnehageområdet, og lærer- og barnehagelærerutdanningene. FoU-arbeidet ved Senter for IKT i utdanningen forutsetter kunnskap om pedagogikk, teknologi og organisering av skole og barnehagevirksomhet. Senterets målgrupper har behov for en kunnskapsbase basert på forskning, og utvikling av denne forutsetter et fagmiljø med god bestillingskompetanse mot U/H- og instituttsektorene og evne til å vurdere kvalitet og relevans av både nasjonal og internasjonal forskning på feltet.

Om Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet

Forskerforbundet mener at Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet, som ligger til Høgskolen i Bergen bør videreføres som en enhet lagt til HiB. Mens de andre ni nasjonale sentrene har en eier og oppdragsgiver (Kunnskapsdepartementet), så har Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet to eiere: Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Et av senterets viktige oppgaver er å bygge bro mellom helse- og utdanningssektor og bidra til at den nasjonale utdannings- og helsepolitikken blir iverksatt og gjennomført. Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet har kun vært i drift siden 2013 og det er alt for tidlig å kunne måle effekt på kvaliteten i utdanningene på en vitenskapelig måte. På tross av den korte tiden Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet har eksistert, har senteret bygd opp et sterkt tverrfaglig fagmiljø med bred kompetanse innen mat og helse, ernæring, kroppsøving, fysisk aktivitet, helsefremmende arbeid og formidling.

Om Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD)

Forskerforbundet mener at organiseringen som et statsaksjeselskap har gitt NSD handlingsfrihet. Bedriften har blant annet bygd seg opp en viss egenkapital som kan fungere som en buffer i vanskelige tider, og bedriften har økonomisk frihet til å utvikle tjenester som i første omgang kan virke ulønnsomme, men som på sikt vil gi viktig støtte til kjernevirksomheten. Dette handlingsrommet vil kunne bli redusert ved en omgjøring til forvaltningsorgan.

NSD har en bred oppgaveportefølje som ikke uten videre i sin helhet kan overføres til et forvaltningsorgan. Skulle organisasjonsformen bli forandret, er det usikkert i hvilken grad NSD kan fortsette med å spenne over like mange typer arbeidsoppgaver som nå. Dersom miljøet i Bergen blir tappet for kompetansebredde, vil evnen til å ta del i prosjekt som kan bygge opp om kjernevirksomheten, bli forringet.

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Petter Aaslestad
Leder

Hilde Gunn Avløyp
Generalsekretær